

Sygn. akt II UK 540/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku F. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w
z dnia 28 czerwca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy F. M. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 1 kwietnia 2016 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 12 listopada 2015 r., odmawiającej przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury (zgodnie z żądaniem wniosku) od dnia 1 lipca 2015 r. (organ rentowy na podstawie art. 24 i 24a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”, przyznał dochodzone świadczenie od dnia 18 czerwca 2015 r., czyli od dnia osiągnięcia przez wnioskodawcę wieku emerytalnego). Jak podkreślił w uzasadnieniu Sąd drugiej instancji, zgodnie z powołanymi przepisami, osobie pobierającej świadczenie rentowe z tytułu

niezdolności do pracy, przyznaje się świadczenie emerytalne z urzędu zamiast dotychczasowej renty z chwilą osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 24a ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej poprzez błędną wykładnię „polegającą na uznaniu, że przepis ten należy interpretować literalnie, podczas, gdy jego prawidłowa wykładnia powinna uwzględniać brzmienie przepisu art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej, art. 32 Konstytucji oraz art. 103 ust. 3 ustawy emerytalnej” oraz art. 24a ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej poprzez jego błędną wykładnię „polegającą na założeniu, że przepis art. 24a ust. 1 ustawy emerytalnej pozbawia ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy na jego wniosek oraz pozbawia ubezpieczonego przyznania prawa do przedmiotowego świadczenia z opóźnieniem i od wskazanej przez niego daty”. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w P. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, ewentualnie, uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c. wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienia prawne wymagające rozstrzygnięcia - „czy osoba, której na podstawie art. 24a ustawy emerytalnej przyznano z urzędu emeryturę zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy i to od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury, może w myśl zasady wyrażonej w art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej wnioskować o przyznanie jej prawa do emerytury w późniejszym terminie”, oraz „czy przepis art. 24a ustawy emerytalnej znajdzie zastosowanie w sytuacji, gdy strona na swój wniosek, tj. na podstawie art. 103 ust. 3 ustawy emerytalnej zawiesiła prawo do renty”. W ocenie pełnomocnika wnioskodawcy na tle powyższych zagadnień „wyłania się kolejne istotne zagadnienie prawne, tj. o stosunek art. 24a ust. 1 ustawy emerytalnej do art. 103

ust. 3 ustawy emerytalnej”. Ponadto istnieje potrzeba wykładni art. 24a ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej bowiem budzi on poważne wątpliwości co do zgodności z art. 32 Konstytucją RP. „Zasadą prawa emerytalno - rentowego jest zasada wnioskowości zainteresowanych starających się o stosowne świadczenie. Wpływa ona z art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej. Powyższe stwarza osobom zainteresowanym możliwość częściowo samodzielnie decydowania o wysokości przyznawanej emerytury. Osoba, która osiągnęła powszechny wiek emerytalny może bowiem złożyć wniosek w dogodnym dla siebie czasie, co z kolei może przełożyć się bezpośrednio na wysokość uzyskiwanego świadczenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

W ocenie Sądu Najwyższego wskazywana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania potrzeba wykładni art. 24a ustawy emerytalnej, określana jako zagadnienie prawne, nie znajduje uzasadnienia, ponieważ wykładnia tego przepisu nie nastręcza trudności. Zgodnie z art. 24a ustawy emerytalnej, w przypadku osoby pobierającej świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy świadczenie emerytalne przyznaje się z urzędu zamiast dotychczasowej renty i to z chwilą osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury. Obowiązujące przepisy przewidują tym samym automatyzm w przyznawaniu dotychczasowemu renciście świadczenia emerytalnego. Oznaczało to konieczność przyznania wnioskodawcy z urzędu prawa do emerytury od dnia 18 czerwca 2015 r., nie zaś od daty późniejszej, jak domagał się tego wnioskodawca.

Na marginesie należy wskazać, że również z uzasadnienia rządowego projektu ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 169, poz. 1412), która dodała do ustawy m.in. art. 24a, art. 27a i art. 101a, wynika, że celem ustawodawcy było uporządkowanie systemu ubezpieczeń społecznych, albowiem świadczeniem zapewniającym dochody osób starszych jest emerytura spożytkowująca oszczędności zgromadzone w okresie aktywności zawodowej, zaś renta jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego wypłacanym w sytuacji wystąpienia ryzyka niezdolności do pracy osób w wieku przedemerytalnym. Cel ten jest realizowany poprzez zobowiązanie organu rentowego do wydawania z urzędu decyzji o przyznaniu emerytury zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zastosowanie art. 24a ustawy emerytalnej wobec określonej kategorii emerytów, a więc tych, którzy uzyskali prawo do emerytury z chwilą osiągnięcia wskazanego wieku nie narusza także wzorców konstytucyjnych. Tym samym wyrok Sądu drugiej instancji odpowiadał aktualnej wykładni przepisów prawa.

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.